

مدرسه‌های ابتدایی رحاب الزهرا (س) در لبنان

شیعیان امروز لبنان قسمت بزرگی از داشته‌های فرهنگی خویش را مدیون فعالیت‌های امام موسی صدر هستند. به اعتقاد او، فقر فرهنگی از تباطؤ تنگتنگی با فقر اقتصادی دارد. همچنان که این دو بی‌ارتباط با مسائل سیاسی، نظامی، اخلاقی و اعتقادی نیز نمی‌توانند باشند. بنابراین، باید برای هر کدام به طور هم‌زمان و در کنار هم چاره‌اندیشی کرد. از این رو، موسی صدر در اولین روزهایش در ورود به لبنان، نهادها و مدرسه‌هایی برای شیعیان تأسیس کرد.

امام موسی صدر

امام موسی صدر از عالمان و اندیشمندان شیعه در عرصه‌ی فرهنگی و سیاسی است که در اواخر سال ۱۳۳۸ شمسی و با استقبال و تشویق‌های حضرات آیات بروجردی، حکیم و شیخ مرتضی آل یاسین، و به‌منظور جانشینی علامه سید عبدالحسین شرف‌الدین، سرزمین مادری خود، ایران، را به‌سوی لبنان ترک کرد. اصلاح امور فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی جامعه‌ی شیعیان لبنان از یک‌سو و استفاده از ظرفیت‌های منحصر به فرد لبنان برای نمایاندن چهره‌ی مکتب اهل‌بیت به جهانیان از سوی دیگر، اهداف اصلی این هجرت را تشکیل می‌دادند.

مدرسه‌های شیعیان لبنان

در ابتدای ورود امام موسی صدر به لبنان و شروع فعالیت‌های فرهنگی ایشان، مدرسه‌های مسیحی و اهل تسنن در لبنان فراوان بود، اما شیعیان کمتر مدرسه یا تشکیلات فرهنگی داشتند. آقای صدر با بررسی وضعیت تصمیم گرفت علاوه بر مجلس اعلای شیعه، مدرسه نیز تأسیس کند. اولین طرحی که ایشان داد، تأسیس مدرسه‌ی فنی جیل عامل بود. امروزه در لبنان مدرسه‌های زیادی به نام امام موسی صدر وجود دارند، اما مدرسه‌ی ابتدایی یا پایه‌ی «رحاب الزهرا (س)»، به معنای بوستان حضرت زهرا (س)، تنها مؤسسه‌ی آموزشی وابسته به جمعیت مؤسسه‌ی امام موسی صدر است. این مدرسه در شهر صور واقع در جنوب لبنان، در نزدیکی مرز فلسطین اشغالی، قرار دارد و شامل مهدکودک (تأسیس ۱۹۶۹ میلادی)، دبستان (تأسیس ۱۹۸۱ میلادی)، بخش آموزش استثنایی (تأسیس ۱۹۹۷ میلادی) و مدرسه‌ی پرستاری (تأسیس ۱۹۷۵ میلادی) می‌شود.

مهدکودک

مهدکودک صدر مرکز آموزش تخصصی

تا بر دشواری‌ها و اختلال‌های ذهنی و نابسامانی‌های جسمی یا رفتاری‌شان مسلط شوند، در این بخش تحت پوشش قرار دارند. این بخش خانواده‌ها را هم آموزش می‌دهد و از وضع فرزندانشان آگاه می‌کند تا این دانش‌آموزان آینده‌ی مستقلی داشته باشند، از انزوا رهایی یابند و به حق طبیعی خود در برخورداری از حمایت و آموزش دست یابند. این بخش، از شیوه‌های علمی درمانی همچون کاردرمانی، روان‌درمانی، گفتاردرمانی و فیزیوتراپی بهره می‌گیرد.

مدرسه‌ی پرستاری

امام موسی صدر در زمان ورود خود به لبنان، برای سامان دادن به وضعیت بانوان و دختران لبنانی، به‌خصوص بانوان و دختران شیعه، تلاش‌های بسیاری انجام داد. از جمله‌ی این اقدامات راه‌اندازی دوره‌های آموزش کمک‌های اولیه در سال ۱۹۷۵ بود. این تشکل بعدها به مدرسه‌ی عالی پرستاری ارتقا یافت. این مدرسه دختران فارغ‌التحصیل بخش سرپرستی مؤسسه و سایر دختران را از مناطق جنوب و بقاع و دیگر نقاط لبنان جذب می‌کند. دانش‌آموختگان مدرسه‌ی پرستاری هر ساله نتایج درخشانی در آزمون‌های رسمی به دست می‌آورند.

مدرسه‌ی رحاب الزهرا

مدرسه‌ی رحاب الزهرا در اصل برای آموزش دختران یتیم تأسیس شد و در مدتی کوتاه تحت تأثیر چند عامل توسعه یافت: افزایش روزافزون نیازهای آموزشی به سبب فقر ناشی از فشار جنگ، آوارگی و وخیم‌تر شدن اوضاع معیشتی مردم در دوران جنگ داخلی؛ لزوم وجود تنوع در زمینه‌های اجتماعی و اقتصادی در ساختار دانش‌آموزی و ضرورت حضور دختران یتیم در جامعه؛

این آموزش‌ها قرار دارند. هدف این بخش رشد دادن همه‌ی ابعاد جسمی، احساسی، عقلی، روانی و اجتماعی دانش‌آموزان با شیوه‌های آموزشی نو و هماهنگ با نظام رسمی آموزش در لبنان است. این بخش تلاش می‌کند از فشارهای اجتماعی بر دختران بکاهد تا آنان از حق آموختن و رشد اجتماعی در محیطی اسلامی، آرام و پیشرفته بهره ببرند و بتوانند در آینده نقشی فعال در جامعه داشته باشند.

آموزش استثنایی

کودکان پنج تا دوازده ساله‌ی دختر و پسری که به آموزش‌های ویژه نیاز دارند

تربیت دختر و پسرهای سه تا پنج ساله است و همیشه از جدیدترین نوآوری‌های علمی، تربیتی و فنی استفاده می‌کند. ویژگی‌های مثبت این مرکز آموزشی خانواده‌های متمکن را نیز متقاضی ثبت‌نام فرزندانشان در این مرکز کرده است. در نتیجه، کودکان گروه‌های مختلف اجتماعی در کنار هم آموزش می‌بینند.

دبستان

دانش‌آموزان دختر مدرسه‌ی خیریه‌ی رحاب الزهرا (س) و دیگر دانش‌آموزان دختر قشرهای آسیب‌پذیر زیر پوشش

۵۵ پسر تحت پوشش قرار دارند. البته در حال حاضر ۱۰۱ دختر آموزش خود را با حمایت مؤسسه‌ی امام موسی صدر در دبیرستان‌های منطقه نیز دنبال می‌کنند. ۵۰ دختر از فارغ‌التحصیلان مدرسه‌ی رحاب‌الزهرا (س) نیز در حال گذراندن آموزش‌های دانشگاهی هستند.

نظام آموزشی در رحاب‌الزهرا و برنامه‌های درسی مدرسه

مدرسه‌ی رحاب‌الزهرا (س) بر اساس نظام آموزش ملی و برنامه‌ی آموزش رسمی آموزش و پرورش کشور لبنان عمل می‌کند و کتاب‌های مصوب وزارت آموزش و پرورش لبنان در آن تدریس می‌شوند. زبان انگلیسی یکی از پایه‌های آموزشی اصلی و مهم مدرسه است، به‌گونه‌ای که در مدرسه، چند درس به زبان انگلیسی ارائه می‌شوند. این مدرسه به مواد درسی اصلی، به‌ویژه زبان‌های عربی و انگلیسی و درس‌های پایه‌ی ریاضی و علوم و نیز تربیت دینی و قرآن کریم، توجه خاص دارد.

گروه کر

در سال ۲۰۰۵ میلادی، دست‌اندرکاران بخش آموزش استثنایی مؤسسات امام موسی صدر به نقش موسیقی در آموزش و تنظیم حرکات و کنترل اندام دانش‌آموزان استثنایی پی بردند و توجه ویژه‌ای به آن نشان دادند. در نتیجه، اعضای کادر آموزشی مؤسسه، به‌تدریج با چگونگی به‌کارگیری موسیقی به‌عنوان ابزار آموزشی آشنا شدند. در همین سال، گروه کر دانش‌آموزان دختر مؤسسه تشکیل شد. گروه کر در سال‌های ۲۰۱۳ و ۲۰۱۷ در مسابقات «زکی ناصیف» رتبه‌ی اول را کسب کرد و در سطح ملی در سراسر لبنان شهرت یافت. اکنون گروه کر مؤسسه‌ی امام صدر در عرصه‌هایی بسیار فراتر از آنچه از آن انتظار می‌رفت

این مدرسه و دبستان بودند، اما در سال تحصیلی جدید، مؤسسه برای جذب پسران نیز فراخوان داده است. مدرسه پذیرای دختران و پسران از سن ۳ تا ۱۳ سال است. از سال تحصیلی جاری، فعالیت پایه‌ی اول دوره‌ی متوسطه نیز آغاز شد و قرار است هر سال به‌تدریج کلاس‌های پایه‌های بالاتر نیز راه‌اندازی شوند. اکنون در کودکانستان ۱۱۵ دختر و ۶۴ پسر و در دوره‌ی آموزش ابتدایی ۳۰۶ دختر و ۳۴ پسر به تحصیل مشغول‌اند. در بخش آموزش استثنایی نیز ۴۶ دختر و

دانش‌آموزان

دانش‌آموزان این مدرسه از فرزندان شیعیان هستند. البته تعداد معدودی از اهل تسنن و دانش‌آموزان فلسطینی نیز در مدرسه ثبت‌نام کرده‌اند. مؤسسه هیچ منعی در این زمینه ندارد، اما در لبنان هر کدام از مذهب‌ها و جریان‌ها، سازمان‌ها و مؤسسه‌ها و حامیان خود را دارند. از این‌رو، دانش‌آموزان این مدرسه را شیعیان جنوب لبنان و به‌خصوص شهر صور و حومه‌ی آن تشکیل می‌دهند. تا سال گذشته، تنها دختران دانش‌آموزان

حضور دارد و در مناسبت‌ها و جشنواره‌ها و در مناطق مختلف، نقش اساسی بر عهده دارد.

برنامه‌های آینده‌ی مدرسه

مدیریت مدرسه‌ی رحبالزهر (س) طرح‌هایی راهبردی برای خود تعیین کرده‌است:

- ع ایجاد و گسترش کتابخانه‌ها؛ یک کتابخانه برای هر دوره‌ی مدرسه؛
- ع تدوین سیاست‌ها و روش‌های تربیتی مدرسه برای دانش‌آموزان؛ هدف از این طرح، حرکت مدرسه به سوی تربیت نسلی دارای ویژگی‌های شخصیتی و اخلاقی و علمی مطلوب است؛
- ع تقویت روند آموزش زبان انگلیسی در مدرسه، به گونه‌ای که مدرسه در این زمینه پیشرو باشد؛
- ع تنظیم و تدوین برنامه‌های انگیزشی برای دانش‌آموزان؛
- ع تنظیم و اجرای کلاس‌های فوق برنامه؛
- ع ارزیابی و ارتقای دوره‌ی برنامه‌های درسی؛

ع اجرای برنامه‌های تابستانی برای دانش‌آموزان؛

مدیر و معلمان مدرسه

بیش از پنجاه سال پیش امام صدر مؤسسه‌ی امام موسی صدر را تأسیس کرد. پس از روده شدن ایشان، سیده **رباب صدر**، خواهر امام، مدیریت مدرسه را بر عهده گرفته است. معلمان مدرسه هم همواره بر اساس شایستگی شخصی و تحصیلات مرتبط و سابقه‌ی کار و کسب نتیجه‌ی مطلوب از آزمون‌های کتبی و عملی، و مصاحبه، پذیرفته می‌شوند.

فعالیت‌های فوق برنامه و غیردرسی

برنامه‌های غیردرسی و فوق برنامه بخش مهمی از برنامه‌ی آموزش و پرورش کودکان در این مؤسسه محسوب می‌شوند، زیرا؛ به آموزش عمیق‌تر و بهتر دانش‌آموزان کمک می‌کنند؛ مأموریت برنامه‌های نظام آموزشی را کامل می‌کنند؛ روحیه‌ی مسئولیت‌پذیری و جامعه‌پذیری را در دانش‌آموزان پرورش می‌دهند؛ از

نظر روانی، ذهنی و اجتماعی، شخصیت دانش‌آموز را به تعادل می‌رسانند. از این رو، برخی فعالیت‌های فوق برنامه‌ی این مدرسه عبارت‌اند از:

تشکیل باشگاه‌های عمومی و تخصصی در زمینه‌های حفظ قرآن، تئاتر، آموزش دینی، نقاشی، ملیله دوزی، خدمات اجتماعی، بسکتبال، فوتبال، آشپزی، بازیافت کاغذ، کاغذ و تا (اورگامی) و فعالیت‌های پیشاهنگی. بازدیدهای علمی هم بخشی از فعالیت‌هایی است که دانش‌آموزان این مدرسه به آن علاقه نشان داده‌اند، از جمله: بازدید از باغ وحش؛ بازدید از پارک ملی؛ بازدید از بندر؛ رفتن به نمایش تئاتر؛ رفتن به سینما؛ بازدید از کارگاه روغن‌سازی؛ بازدید از کتابخانه‌ها؛ بازدید از کلیسا.

احیای مناسبت‌های دینی و مذهبی

برپایی شعائر مذهبی و مراسم دینی هم از جدی‌ترین برنامه‌های مؤسسه‌ی امام صدر محسوب می‌شوند. در محیطی بسان لبنان که نظام فرقه‌ای نظامی رایج است و مکتب‌ها و فرقه‌های مذهبی و دینی مانند مسیحیت و تسنن در کنار آیین شیعه وجود و حضور دارد و هر یک به تبلیغ و ترویج خود می‌پردازد، اقامه‌ی مراسم مذهبی و جدی انگاشتن آن‌ها، در تقویت و زنده نگه داشتن، هویت و روح دیانت و ولایت، بسیار ضروری به نظر می‌رسد.

پیوند معنوی و ایمانی دانش‌آموزان با ولی‌عصر، ارواحنا فدا، به‌طور جدی در این مجموعه‌ها مورد نظر بوده است.

دعای فرج امام زمان (عج)، سرود جشن‌های مدرسه‌ی امام صدر است. طبق عادت و رسم لبنانی‌ها، کودکان این مدرسه‌ها در هنگام قرائت دعای فرج دست بر سر می‌نهند و برای فرج ولی خدا دعا می‌کنند.

